

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Факультет Коломийський навчально-науковий інститут

Кафедра педагогіки і психології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ
РЕЛІГІЄЗНАВСТВО**

Освітньо-професійна програма
«Початкова освіта»
першого (бакалаврського) рівня

За спеціальністю 013 Початкова освіта

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Освітня кваліфікація: Бакалавр початкової освіти

Професійна кваліфікація: Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти

Затверджено на засіданні кафедри
протокол № 1 від 25 серпня
2025р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Релігієзнавство
Викладач (-і)	Лаппо Віолетта Валеріївна, Марчук Микола Васильович
Контактний телефон викладача	0956404947, 0955077102
Е-mail викладача	violetta.lappo@pnu.edu.ua , mykola.marchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Вибіркова
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/7549
Консультації	
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> релігієзнавства є релігія як соціальне і культурне явище у всій його цілісності та різноманітності. Релігія і сьогодні впливає на спосіб життя людей у всьому світі. Саме релігійні переконання часто визначають поведінку людей, а також їхні дії у конфліктних ситуаціях. Міжрелігійні та міжконфесійні конфлікти у світі залишаються найбільш тривалими і руйнівними. Релігія є невід’ємною складовою культури суспільства.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> курсу є ознайомлення студентів із сучасним станом релігійності на теренах як світової, так і української культури; вивчення історії найбільш відомих і поширених у світі релігій; опанування методологічними засадами дисципліни; знання про найвідоміші релігійні вчення і їх першоджерела. <u>Основними цілями</u> є формування здатності відрізнити релігійні явища від інших видів духовного життя; впізнавати релігійний текст і ототожнювати його з певним релігійним рухом; бути здатним зробити загальну характеристику релігійного явища; толерантно ставитися до будь-якої релігійної або ж атеїстичної позиції.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><u>Загальні компетентності:</u></p> <p>ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.</p> <p>ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p><u>Результати навчання:</u></p> <p>ПР-03. Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.</p> <p>ПР-07. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.</p> <p>ПР-08. Організувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи. використовувати практики самобереження психічного здоров’я, усвідомленого емоційного реагування.</p> <p>ПР-16. Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби</p>	

комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.			
5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття	Загальна кількість годин		
Лекції	10		
семінарські заняття / практичні / лабораторні	20		
самостійна робота	60		
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
VI	013 Початкова освіта	III	Вибірковий
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		кількість год.	
		лекції	заняття
			сам. роб.
Тема 1. Релігія як соціальне явище і чинник духовної культури людства.		2	2
Тема 2. Витоки релігійного світогляду. Первісні форми релігії.			2
Тема 3. Характеристика національно-державних релігій. Ранні та пізні національнодержавні релігії.			2
Тема 4. Історико-релігійні та світоглядні засади буддизму.			2
Тема 5. Зародження та розвиток ісламу.			2
Тема 6. Витоки й першоджерела християнства.		2	2
Тема 7. Догматичні особливості католицизму.		2	2
Тема 8. Історико-культурна парадигма православ'я.		2	2
Тема 9. Становлення протестантизму та різновиди його течій.			2
Тема 10. Історія розвитку та сучасний стан релігії в Україні.		2	2
ЗАГ.:		10	20
			60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання семестрового контролю здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до затверджених кафедрою критеріїв оцінювання за національною шкалою: «Відмінно», «Добре», «Задовільно», «Незадовільно», «Не допущено» – для екзаменів, диференційованих заліків, курсових проєктів/робіт та практик, а також «Зараховано», «Не зараховано» для заліків. Одночасно оцінювання проводиться за шкалою трансферних оцінок ЄКТС («А», «В», «С», «D», «E», «Fх», «F»).		
Вимоги до письмових робіт	Передбачено підсумкове тестування, яке складається з 50 різнорівневих тестових завдань. Загальна кількість набраних балів (1-50 балів).		

Семінарські заняття	Оцінюється діяльність на усіх заняттях упродовж семестру за 5- бальною шкалою. Освітня діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях оцінюється від 1-до 5 балів кожне. Загалом: 1-25 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Контроль знань у рамках навчальної дисципліни здійснюється з урахуванням бально-рейтингової системи. Виконання завдань не менше ніж 60 % всіх видів завдань з курсу. Результати поточного та рубіжного контролю проставляються у журналі за накопичувальним принципом і є підставою допуску до заліку. При виставленні оцінки за залік (максимум 100 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час аудиторних годин, під час виконання завдань для самостійної роботи, а також бали поточного та підсумкового тестування.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Реферат; мультимедійна презентація; глосарій, міні-хрестоматія.

Академічна доброчесність:

Здобувачам вищої освіти необхідно дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки їх порушення, що визначаються Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату>

Відвідування занять:

Відвідування занять є важливою складовою освітнього процесу у ЗВО. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Відпрацювання пропущених занять відбувається у формі індивідуальної бесіди під час годин, відведених на консультування студентів.

Неформальна освіта:

Можливість зарахування. Рекомендовані платформи EdEra, Prometheus, Coursera.

8. Рекомендована література

1. Аляєв Г. Е., Горбань О. В., Мешков В. М. Лекції з релігієзнавства. Київ, 2016.
2. Біблія і Коран: паралелі / уклад. Т. Гула. Луцьк, 2011. URL: <http://194.44.187.2/eljournal/1/bibl.pdf>
3. Борейко Ю. Релігія в структурах та формах вияву повсякденності. *Українське релігієзнавство: бюлетень* / Укр. асоц. релігієзнавців, Ін-т філософії ім. Г.С. Сковороди, від-ня релігієзнавства Нац. акад. наук України. Київ, 2016. № 77. С. 6–10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukrr_2016_77_411
4. Буга Є. Релігія як чинник соціальної рівноваги і стабільності (за працями Е. Дюркгейма). Релігія та соціум. 2010. № 2. С. 222–224. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/relsoc_2010_2_46
5. Голотін С. І. Аналіз теологічного підґрунтя ісламського екстремізму. *Українське релігієзнавство*. 2011. № 57. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/44230>
6. Горохолінська І. Ціннісні виклики сучасності: роздуми про морально належне та релігійну віру. *Українське релігієзнавство: бюлетень* / Укр. асоц. релігієзнавців, Ін-т філософії ім. Г.С. Сковороди Нац. акад. наук України. Київ, 2016. № 80. С. 52–58. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukrr_2016_80_10
7. Гурська Л. І. Релігієзнавство: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 172 с. URL: http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2017/religizn_gurska.pdf
8. Дисциплінарне релігієзнавство: навч. посіб. / за ред. А. Колодного. Київ: ВР Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України, 2010. 219 с.
9. Докаш В. І. Загальне релігієзнавство: навч. посіб. Чернівці: Наші книги, 2012. 784 с.
10. Єленський В. Велике повернення: релігія у глобальній політиці та міжнародних відносинах кінця ХХ – початку ХХІ століття: монографія. Львів: Видавництво

УКУ, 2013. 504 с.155

11. Заборовський Я. Вступ до історії раннього християнства. *Обрії*. 2015. № 1. С. 16–21. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/obrii_2015_1_8
12. Залужна А. Є. Релігія як предмет філософського дослідження. *Українське релігієзнавство*. 2013. № 26. С. 4–10. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/20418>
13. Коваленко Ю. Відкрите Православ'я як альтернатива і перспектива. *Українське релігієзнавство: бюлетень / Укр. асоц. релігієзнавців, Ін-т філософії ім. Г.С. Сковороди, від-ня релігієзнавства Нац. акад. наук України*. Київ, 2018. № 86. С. 48–57. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukr_2018_86_7
14. Колодний А. Феномен світових релігій. *Українське релігієзнавство: бюлетень / Укр. асоц. релігієзнавців, Ін-т філософії ім. Г.С. Сковороди, від-ня релігієзнавства Нац. акад. наук України*. Київ, 2009. Спецвип.2.С.84–87. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/44001>
15. Колодний А. М. Мусульманська загроза: ілюзія чи реальність? *Українське релігієзнавство*. 2010. Спецвипуск 1. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/44216>
16. Колодний А. М. Основи релігієзнавства. Курс лекцій. Київ, 2016. URL: https://kolodnyj2009.wordpress.com/2009/03/16/religijeznavstvo_kurs_lekcij/
17. Лешан В. Ю. Основи релігієзнавства: підручник. Чернівці: Рута, 2015. 304 с. URL: <http://www.religstud.chnu.edu.ua/res/religstud/Osnovy-religstud.pdf>
18. Лубський В. І. Релігієзнавство. Київ: Альма-Матер, 2018. 390 с.
19. Лубський В. І., Харьковченко Є. А. Історія релігій світу: навч. посіб. Київ, 2014.
20. Митрополит Іларіон. Дохристиянські вірування українського народу: Іст.-реліг. моногр. / Ін-т дослідів Волині; худож. С. Буртовий. Репринт. вид. Вінніпег, 1965 р. Київ: Обереги, 1992. 424 с.
21. Москалець В. П. Релігії світу. Київ: Ібіс, 2015. 420 с.
22. Нагорний С. Політична думка ісламського суспільства та її вплив на політичну систему в країнах Арабського Сходу. *Українське релігієзнавство*. 2010. Спецвипуск 1. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/44223>
23. Опанасюк В. В. Історія світових релігій. Формування догматики та культу: навч. посіб. Суми: СумДУ, 2013. 110 с.
24. Павленко П. Стратегії конфесій і церков за умов глобалізації. *Українське релігієзнавство*. 2010. № 56. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/44114>
25. Петрушов В. М. Релігієзнавство: конспект лекцій. Харків: УкрДАЗТ, 2011. 102 с. URL: <http://surl.li/gmdds>
26. Релігієзнавство : навч. посіб. / за заг. ред. Т. М. Кучера. Київ: КНЕУ, 2016. 95 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/197270159.pdf>
27. Релігієзнавство: навч. посіб. / ред. Д. В. Брильов. Київ, 2015. 302 с.
28. Релігієзнавство: навч. посіб. / ред. Д. В. Брильов. Київ: Дух і Літера, 2018. 328 с.
29. Слов'янські вірування. Писемні джерела до вивчення курсу «Релігієзнавство» / упоряд. В. О. Артюх. Суми: Вид-во СумДУ, 2019. 130 с.
30. Смержевська О. Постмодерністські візії релігійності: сучасне язичництво у міській культурі (Україна в загальноєвропейському контексті). Київ: Видавець Олег Філюк, 2017. 198 с.
31. Филипович Л. Трансформація функціональності релігії в сучасну добу: причини і наслідки. Функціональність релігії: український контекст / за ред. А. Колодного, Л. Филипович. Київ: Українська асоціація релігієзнавців, 2017. С. 17–23.
32. Шестопаалець Д. В. Іслам в Україні: проблема релігійного авторитету. *Українське релігієзнавство*. 2021. № 60. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/46619>

ЛИСТ РЕЄСТРАЦІЇ ЗМІН

№	Номер аркуша			Підстава для внесення змін	Дата внесення змін	ПІБ відповідального за внесення змін
	зміненого	нового	вилученого			
1	41	41		Рішення Науково- методичної ради	22.06.2023	Макарук О.Л.